

Дејан Каравесовић
Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац

СЛОБОДНИ НЕУПРАВНИ ГОВОР ЕНГЛЕСКО-СРПСКЕ ПАРАЛЕЛЕ

У раду се на примерима разматрају основни видови реализације слободног неуправног говора у енглеском и српском језику на основу материјала преузетог из енглеских извора и њихових превода на српски језик. Уз то, рад указује на могуће интерпретативне и преводилачке проблеме који се могу јавити услед двосмислености и нејасноћа које носи наведени вид преношења туђих речи. Циљ је, такође, да се пружи преглед основних паралела које се могу повући при јављању ове појаве у два језика, као и указивање на терминолошка и методолошка непоклапања везана за ове два феномена.

Кључне речи: (слободни) неуправни говор, навођење, превођење, нарација

1.

1.1. Добро је познато да се туђи говор може пренети на више имплицитних или експлицитних начина. Ово преношење је често у форми две јасно одвојене целине, од којих једна представља одређени оквир у којем је уметнут пренесени садржај. Самим тим, он представља и језички садржај којим се преноси други језички садржај. Та метајезичка природа навођења туђих речи подразумева да се вербални садржај у одређеним ситуацијама прелама кроз призму онога који тај садржај преноси, чиме се основни исказ модификује и прилагођава перспективи преносиоца, уз одређене структурне особености које овај вид комуникације подразумева. Ово је можда најочљивије на примеру *слободног неуправног говора*, појаве која стоји на пола пута између непосредног и посредног навођења, и чија се интерпретација у великој мери заснива на адекватној прагматичкој анализи.

1.2. Велика пажња је посвећена ово проблему. Слободни неуправни говор¹ као књижевни поступак био је предмет разматрања многих научних радова везаних првенствено за књижевну теорију и наратологију. С друге стране, одсуство неких од формалних карактеристика које одликују овај (не)управни говор чини га плодним тлом за интересовање и лингвиста, данас можда понајвише у оквиру прагматичких разматрања везаних за теорију метарепрезентације и „читање мисли“ (енг. *mind reading*), тим пре што испољава структурне особености *йер се* и где се индиректност прихвата имплицитно, а исказ се махом интерпретира прагматичким обогаћивањем садржаја који нам се представља. За разлику од директног (ДГ) и индиректног говора (ИД), који се у многим језицима јасно препознају по формалним одликама², СНГ није увек лако уочити. Пре даљег разматрања, ваља прецизирати предмет рада.

1.3. Према дефиницији коју даје *The Concise Oxford Dictionary of Literary Terms (2001)*, слободни неуправни говор (СНГ) је „поступак представљања мисли или исказа књижевног јунака из перспективе самог јунака комбиновањем граматичких и других одлика јунаковог ’управног говора’ са одликама нараторовог ’неуправног говора’“. Према њој се може закључити да се ради о релативно одређеној појави, али се у литератури јављају многострука схватања у вези са тиме шта би он требало да представља, па се и негира функционална разлика између конвенционалног управног говора и слободног управног говора, свдећи их на две варијанте исте појаве (Short 1988: 71). Ипак, већина аутора прави јасну разлику између две појаве, придајући већу пажњу СНГ-у.

1.4. John Mullan наводи да СНГ представља технику код које „роман може спојити нараторово свезнање са јунаковим особеним гледиштем“ (2006: 45). Тиме сугерише да се укида стриктна подела на наратора и ликове, па се тиме успоставља непосреднија комуникација између дела и читаоца. Тако се и конвенција преношења туђег вербалног садржаја слободније реализује, што за исход има облике структурно и семантички обележене у односу на класично управно и неуправно навођење.

1 Термин *слободни неуправни говор* овде ваља схватити као сваки вид преношења вербалног садржаја који подлеже критеријумима који се у раду наводе, укључујући и *слободну неуправну мисао* (енг. *free indirect thought*), која и представља најчешћу реализацију СНГ-а. С обзиром на то да се ове две појаве формално не разликују, за потребе овог рада нема потребе вршити диференцијацију између ова два термина.

2 “In German, simply using the subjunctive can mark out a passage as indirect speech; no introductory verb and dependent subordinate clause are necessary then.” (Fludernik, 2009: 66)

1.5. Иако се у традиционалној граматици и стилистици сматра да је СНГ појава која се искључиво налази у сфери приповедне писане књижевности, све се више чују гласови који ову врсту казивања смештају и у друге модалитете приповедног изражавања, пре свега усменог (Vetters 1994: 190). Међутим, пун стилистичко-наративни потенцијал ова појава добија управо у прозном казивању, јер се кроз њега језгровитије и без посредника могу изразити како изговорени, тако и неизговорени искази, па се тиме постиже и успешније варирање перцепције књижевне форме.

1.6. Недостатак глагола навођења (енг. *reporting verbs*)³ често доводи до нејасног разграничавања нараторовог дескриптивног казивања од преношења неизреченог или изреченог говора лика. Међутим, ефекат постигнут на стилистичком плану коришћењем овог непосреднијег вида казивања донекле је изгубљен због могућности вишеструке интерпретације исказа, пре свега код структура где утврђивање референције и темпорална локализација представљају проблем.

1.7. Када разматрамо ситуацију у енглеском језику видимо да се основе за издвајање овог својеврсног амалгама директног и индиректног приказивања одређеног вербалног садржаја могу тражити у поштовању конвенције слагања времена. Енглески наративни низ подразумева да се претериталност у наративи мора спроводити у практично свим деловима текста, како би се испоштовала структурна, синтаксичка димензија. Ово при том може у већој или мањој мери утицати на укупну инференцију исказа, јер се често дешава да се управни елементи исказа могу интерпретирати на више начина, тј. кроз више временских димензија.

1.8. Проблем постаје још сложенији када се у обзир узме да се у савременој прози синтаксички критеријуми који се често наводе као знаке СНГ-а не реализују доследно, те се перспектива и фокализација наратора и ликова преплићу, остављајући читаоцу да у оквиру контекста разлучи коме приписати одређени садржај исказа. Иако стилистички посматрано овај поступак може добити своје потпуно оправдање као стилогено средство, на структурном плану се јављају случајеви који могу проузроковати знатне проблеме преводиоцима, нарочито у случајевима када се јави проблем утврђи-

3 Глаголи навођења овде подразумевају све глаголе који експлицитно или имплицитно преносе туђи језички садржај, па чак и оне које преносе мисли и неке утиске (нпр. *по-мислити*, *веровати*, *сматрати*, *осећати*, *займити се*, итд.), чиме се донекле разликују од глагола *verba dicendi* који се првенствено односе на глаголе усмене реализације говора (нпр. *рећи*, *узвикнути*, *прокоментисати*, итд.).

вања референције и решавања структурних двосмислености везаних за дејксу глагола.

1.9. С обзиром на то да би опсежни опис карактеристика сваког од видова преношења туђег вербалног садржаја заузимао велики простор, оне се за потребе овог рада могу приказати у виду табеле како би се на основу ње могли увидети односи између анализираних материјала и типичних реализација које се у литератури наводе.

1.10. У складу са карактеристикама приказаним у табели, извршиће се анализа основних видова СНГ-а у енглеском и српском језику, а како би се утврдиле основне поставке за утврђивање сличности и разлика међу њима. Анализа је мотивисана најпре проблемима који се при превођењу са једног језика на други могу јавити услед неодређености исказа, што може довести до структурних померања при превођењу. Циљ је такође и идентификовати такве проблеме и понудити могућа решења за њих. Као узорак коришћени су одломци из трију романа реномираних савремених аутора са енглеског говорног подручја. Сваки од њих је на свој начин употребио неки вид навођења, чије се особености наводе у наставку рада.

	Управни говор	Неуправни говор	Слободни управни говор	Слободни неуправни говор
Субординација	Нема субординације, реплика је засебна целина, како синтаксички тако и ортографски	Постоји субординација, присутан субординатор	Нема субординације, реплика је засебна целина како синтаксички тако и ортографски	Нема субординације
Глагол који означава туђи вербални садржај	Присутни глаголи навођења	Присутни глаголи навођења	Изостављени уводни глаголи, тј. глаголи навођења	Изостављени уводни глаголи, тј. глаголи навођења

Глаголско време	Нема транспозиције (глаголски облици исти као у изворном исказу)	У енг. постоји транспозиција (пренесени исказ прати наративно гл. време) / у срп. углавном нема транспозиције	Нема транспозиције (глаголски облици исти као у изворном исказу)	У енг. постоји транспозиција (пренесени исказ прати наративно гл. време) / у срп. углавном нема транспозиције
Синтаксичке особености	1. Инверзија у питањима (енг.) 2. Не може бити директни објекат глаголима који уводе туђи вербални садржај 3. Присутне уметнуте (тј. парентетичне) структуре и експресивни облици (коментари, реторичка питања, узвици, реченични и прилози става и сл.)	1. Нема инверзије у питањима (енг.) 2. Не може бити директни објекат глаголима који уводе туђи вербални садржај 3. Не пренесе се уметнуте (тј. парентетичне) структуре и експресивни облици (коментари, реторичка питања, узвици, реченични и прилози става и сл.)	1. Инверзија у питањима (енг.) 2. Присутне уметнуте (тј. парентетичне) структуре и експресивни облици (коментари, реторичка питања, узвици, реченични и прилози става и сл.)	1. У енг. постоји инверзија у питањима 2. Присутне уметнуте (тј. парентетичне) структуре и експресивни облици (коментари, реторичка питања, узвици, реченични и прилози става и сл.)
Деиктички елементи (заменице, временски и просторни прилози)	Не мењају се	Мењају се: 1. (ретко. 2.) лице обично постаје 3. лице (у зависности од контекста); проксимални деиктички облици постају дистални	Не мењају се	1. (ретко 2.) лице по правилу постаје 3. лице, остали деиктички облици задржавају идентичан облик
Ортографска конвенција	Употребљавају се наводници и двотачка, велико почетно слово	Нема ортографских ознака за пренесени исказ	Нема ортографских ознака за пренесени исказ	Нема ортографских ознака за пренесени исказ

Табеларни приказ карактеристика типичних образаца
видова преношења туђих исказа

2.

2.1. Као што је већ напоменуто, СНГ по правилу подразумева нарацију у трећем лицу, што се може уочити у првом анализираном примеру из одломка романа *Срећни Џим* Кингзлија Ејмиса. Ако посматрамо реченицу (2), Ејмис исказ Диксона, једног од ликова у роману, преноси коришћењем три наративна вида унутар исте реченице: путем СНГ-а, дескриптивно (клаузом која уводи управни говор) и управним говором. Напоредна употреба презента у управном говору код питања у реченици (1) и претерита при слободном индиректном говору (2), који у овом случају преноси ментални садржај, указују на флескибилност коју СНГ испољава да на различит граматички начин означи непосредно повезан, сукцесивни темпорални садржај. Писац на тај начин остварује дијалошку форму између изреченог (...*if you don't mind my asking?*) и неизреченог (*Dixon did mind...*), где је оно што је аудитивно неиспољено облички означено претеритом, остварујући тиме пуни полифони ефекат у бахтиновском смислу (према Бахтин, 1980). При превођењу се претерит може превести двојако, презентом или перфектом. Међутим, иако би евентуална реконструисана мисао Диксона у његовом уму свакако била вербализована у презенту ("*I do mind*" / „*Смеџа ми*”), у српском би било неубичајено употребити презент, иако је граматички могућ. Већ у даљем тексту се може видети да, за разлику од енглеског, превод на српски испољава пластичнији однос према избору између два поменута глаголска облика⁴:

'What are your main ideas so far, sir, if you don't mind my asking?' Michie asked as they turned downhill into College Road. (1)

Dixon did mind, but said only: 'Well, I think the main emphasis of the thing will be social, you know.' (2) He was trying to stop himself from thinking directly about the official title of his subject, which was 'Medieval Life and Culture'. (3) 'I thought I might start with a discussion of the university, for instance, in its social role.' (4) He comforted himself for having said this by the thought that at least he knew it didn't mean anything. (5)

(Kingsley Amis (1961): *Lucky Jim*, Penguin Books, London)

[‘До каквих сте, господине, основних замисли до сада дошли, ако не смета што питам?’; упита Мичи док су скретали низбрдо ка Колиц Роуду. (1)

Диксону *смеџа*?/јесте сметало, али само изјави: ‘Па, видите, мислим да ће главно тежиште бити на социјалној равни.’ (2) Покушавао је да

4 У примерима су опциони облици обележени курзивом.

себе спречи да директно размишља о званичном називу свог предмета, који гласи/је гласио ‘Средњовековни живот и култура’. (3) ‘Мислио сам да започнем са дискусијом о универзитету, на пример, о његовој друштвеној улози’. (4) Пошто је ово изрекао, тешио је себе мишљу да је (/био) барем свестан да то ништа не значи/није значило. (5)]⁵

2.2. Иако се на почетку реченице (2) јасно примећује да се ради о СНГ-у, не ретко то није случај. Проблем се јавља пре свега услед нејасног разграничења нараторових исказа од исказа ликова. Ово тим пре што не постоји јасна наративна граница између чулно-менталне перцепције самих ликова и дескрипције истих од стране наратора. Тако се као маркери СНГ-а обично узимају елементи који нису карактеристични за неуправни говор попут експресива, инверзија, уметнутих структура, итд. Међутим, дужи наративни сегменти у овире једног целовитог тематско-синтаксичког оквира могу у себи садржати мноштво ових структура, чиме се пишчева приповедно-објективна дескрипција меша са субјективном перспективом ликова, те је тешко утврдити коме се одређени садржај приписује.

2.3. Иако наизглед не претерано битан, овај проблем може представљати озбиљан изазов за преводиоце, јер се услед конвенције слагања времена у енглеском, тј. њеног непостојања у српском, мора јасно утврдити ко је носилац исказа, јер се у појединим ситуацијама такви искази могу структурно разликовати и изазвати померање временске равни у складу са интерпретацијом оригинала.

2.4. Уз то, ваља поменути и проблем додељивања референције. Као што се може уочити у примеру, иако нам у реченицама (3) и (5) ништа експлицитно не говори да заменички облици *he/himself* кореферирају, прагматичким обогаћивањем садржаја долазимо до интерпретације да се ради о истој особи, тј. Диксону. У српској верзији се повратном заменицом првог лица ова могућа недвосмисленост потпуно отклања, те је интерпретација *de se* и једина могућа.

3.

3.1. За разлику од типичних ситуација са претериталном нарацијом, ваља се позабавити и другачијим примерима. Следећи одломак из романа Дона Делила има основни наративни оквир у презенту. Како Моника Флудерник примећује “нарација у садашњем времену је у новијој прози постала веома раширена појава, са интересантним исходима за (ре)концептуализацију природног окви-

⁵ Превод анализираних одломака припада аутору овог рада.

ра приповедања код читалаца, а где се приповест мора започети у прошлости како би уопште и могла бити испричана” (Флудерник 1996: 223). Уз то, имамо и нарацију у другом лицу једнине, где се приповедна стварност прелама кроз призму замишљеног директног саговорника. Тиме се потврђује став Карла Фетрерса да када се ради о СНГ-у није оправдано искључивати приповедање у другом лицу једнине (Фетрерс 1994: 194). Ово је крајње нетипично за СНГ у енглеском језику, који обично подразумева нарацију у транспонованом трећем лицу и претериталном временском оквиру. У датом одломку су перспективе испреплетане, тј. фокализација наратора и лика се смењују:

It shows something awful and unaccompanied. (1) You want your wife to see it because it is real this time, not fancy movie violence – the realness beneath the layers of cosmetic perception. (2) Hurry up, Janet, here it comes. (3) He dies so fast. (4) There is no accompaniment of any kind. (5) It is very stripped. (6) You want to tell her it is realer than real but then she will ask what that means. (7) (Don DeLillo (1997): *Underworld*, Scribner, New York, 158)

[Приказује нешто одвратно и непатворено. (1) Ти желиш да ово види и твоја жена, јер је овога пута стварно, не некакво намештено филмско насиље – она стварност што је испод слојева улепшане перцепције. (2) Пожури, Џанет, ево сада ће. (3) Умире тако брзо. (4) Нема никаквог улепшавања. (5) Тако је сведено. (6) Желиш да јој кажеш да је стварније од стварности, али ће онда питати шта то значи. (7)] (Дон Делило: *Подземље*, превео: Зоран Пауновић, 2007, Геопоетика, Београд)

3.2. Иако је из реченице (1) у овом одломку нејасно ко износи став о ономе што се догађа, наратор или протагониста, у другој реченици је извесно да се ради о СНГ-у лика, на шта нас упућује парентетички коментар у другом делу реченице. Већ у следећој се јавља изостављање глагола навођења, дословно се преноси исказ лика, те се тада може говорити и о *слободном уиравном говору* – тј. СУГ-у (*Hurry up, Janet, here it comes*). Презентски наративни оквир у енглеском не подразумева стриктно слагање времена, па се формално диференцирање између СНГ-а и СУГ-а које се јавља у претеритарном домену на неки начин укида. Уопште узев, и превод прати временску линију оригинала па и транспозиција времена при превођењу изостаје јер није присутна ни у почетном тексту. Овиме се разлика између СНГ-а и СУГ-а умањује, те се и сама диференцијација релативизира, приближавајући се тиме српском моделу.

4.

4.1. Како је већ напоменуто, ни сами писци нису доследни при употреби СНГ-а. И у трећем примеру из романа *Херцог* Сола Белоуа се уочава да је тешко разлучити шта представља СНГ, а шта нараторове речи. Уз то се у читавом наведеном енглеском тексту форма преношења неуправног говора у оквиру исте наративне целине арбитрарно мења са трећег лица (реченице 1 – 5) у прво лице (реченица 6), уз аналогну ретранспозицију претерита СНГ-а у управни презент СУГ-а:

What he had vaguely in mind was to offer his house and property in Ludeyville to the Bhave movement. (1) But what could Bhave do with it? (2) Send Hindus to the Berkshires? (3) It wouldn't be fair to them. (4) Anyway, there was a mortgage. (5) A gift should be made in what they call "fee simple," and for that I'd have to raise another eight thousand bucks, and the Internal Revenue wouldn't give me a deduction on it. (6) (Saul Bellow (1965): Herzog, Penguin Books, London)

[Оно што је отприлике имао на уму (*било*) је да понуди своју кућу и земљу у Ладивилу Бави покрету. (1) Али шта би Бави могао са њима да уради? (2) Да шаље Хиндусе у Беркшир? (3) Не би то било фер према њима. (4) Уз то, ту је (*била?*) и хипотека. (5) Поклон би требало дати у виду онога што зову “потпуно власништво”, а за то би требало да сакупим још осам хиљада зелембаћа, а Пореска управа ми на то неће рачунати одбитак. (6)]

4.2. У првој реченици овог сегмента се не може са сигурношћу рећи да ли се ради о дескрипцији коју пружа аутор или можда чак и непотпуно вербализованој менталној рефлексiji самог лика. Већ наредна реченица по форми указује да се ради о СНГ-у јер је задржан упитни облик карактеристичан за директно навођење, увођење тиме читаоца у мисаони ток Мозеса Херцога, главног јунака романа, а који ће се протезати и надаље кроз текст. Реченице које следе се тематски надовезују на претходне, замишљена питања добијају своје одговоре, које може дати једино онај ко је и упитан, а то је сам јунак.

4.3. Међутим, како је већ напоменуто, у реченици (6) писац нагло прекида наратију у трећем лицу, пребацујући у потпуности фокализацију на лик, тиме истичући у први план Херцогову дилему као својеврсни лични и непосредни ментални доживљај. Проблем се овде јавља првенствено јер се стилски ефекти оваквог преласка веома тешко могу пренети на српски језик, па је у преводу на српски због слободније употребе глаголских облика код СНГ-а

веома тешко задржати исту темпоралну линију наратије, која је у енглеском тексту остварена варирањем фокализације.

4.4. Другим речима, иако се семантички узев, превод може без већих проблема обавити, ефекти постигнути променом деиктичке дистанце неће бити исти у оба језика услед структурних особености при навођењу у два језика. Тако се може видети да осим на граматичком, семантичком и прагматичком нивоу, разлике у конвенцији везаној за СНГ ваља тражити и на стилистичком плану.

5.

5.1. На основу свега наведеног, као и на основу приложене табеле, може се видети да се у многим аспектима СНГ у српском и енглеском поклапају. Оно што разликује енглеску верзију СНГ-а јесте, пре свега, изразито преовлађајућа конвенција употребе претериталности у читавој синтаксичкој организацији наратије, тј. појава тзв. „слагања времена”. Иако у већини случајева у српском језику СНГ подразумева опциону употребу наративног презент-а или перфекта са већим или мањим степеном прихватљивости при интерпретацији, у енглеском то није случај. Врло јасна правила диктирају могуће синтаксичке реализације, те се одступања ретко јављају и не ретко доводе до тешкоћа у интерпретацији. Формално посматрано, ово наводи на закључак да је СНГ у српском пре тип својеврсног редукованог директног говора, јер са њим дели већину одлика, али са умереном прономиналном фокализацијом, док се темпорално-спацијалне равни махом поклапају са изворним обликом.

5.2. Наравно, видели смо да се односи не јављају само у оквиру граматичко-семантичких релација, већ се може говорити и о стилогеном потенцијалу СНГ-а. Јукстапонирањем претерита и презентских облика, заменица у различитим лицима са истим денотатима и сл., писац може варирати перспективе о догађајима са истом референцијом. Чини се да управо разбијање образаца који налажу употребу одређених облика доприноси стилогености читавог дела, али се све ово услед изостанка неких од поменутих образаца може изгубити при преводу на српски.

У складу са поменутиим може се закључити да је у српском језику СНГ структурно флексибилнија категорија него у енглеском, пре свега што се у енглеском језику захтева поштовање ригидније конвенције при његовој употреби. Као што се у примерима могло видети, није немогуће употребити облике који не прате „слагање времена”, али, то води ка повећању могућности двосмислености,

јер се у одсуству додатних маркера СНГ-а не може прецизно утврдити место где заправо СНГ почиње, а где се завршава. У оквиру исте наративне ситуације слободно се комбинују различити глаголски облици код којих није увек јасно да ли упућују на исту темпоралну инстанцу или се ради о различитим временским равнима. Уз то, јавља се и проблем референције деиктичких израза, пре свега заменица, јер се недоследност у композицији дела може одразити на укупну интерпретацију садржаја којим укључује СНГ. У свему овоме се огледа динамичка природа СНГ-а, његове предности и недостаци. Она захтева стални дијалог између форме и контекста, наратора и лика, читаоца и дела, што се, како је у раду илустровано, неминовно одражава и на структурне обрасце којима се овај дијалог испољава.

Литература

- Кингсли 1961: А. Kingsley, *Lucky Jim*, London: Penguin Books.
- Белов 1965: S. Bellow, *Herzog*, London: Penguin Books.
- Делило 1997: D. DeLillo, *Underworld*, New York: Scribner.
- Аикенвалд 2004: А. Y. Aikhenvald, *Evidentiality*, Oxford: Oxford University Press.
- Батин 1980: М. Bahtin, *Marksizam i filozofija jezika*, Beograd: Nolit.
- Бол 1997: М. Bal, *Narratology: introduction to the theory of narrative*, 2nd ed., Toronto: University of Toronto Press.
- Флудерик 1996: М. Fludernik, *Towards a "natural" narratology*, London: Routledge.
- Флудерик 2009: М. Fludernik, *An Introduction to Narratology*, London: Routledge.
- Хлебџ 1989: Б. Хлебџ, *Општина начела превођења*, Београд: Научна књига.
- Кларер 2004: М. Klarer, *An Introduction to Literary Studies*, 2nd ed., London: Routledge.
- Мекхале 2004: В. McHale, *Free indirect discourse: A survey of recent accounts in Bal, Mieke, Narrative Theory: Major issues in narrative theory*, Oхon: Routledge.
- Мулан 2006: J. Mullan, *How Novels Work?*, Oxford: Oxford University Press.
- Палмер 2004: А. Palmer, *Fictional Minds*, London: University of Nebraska Press, Lincoln.
- Риканати 2000: F. Récanati, *Oratio obliqua, oratio recta: an essay on metarepresentation*, Boston: MIT Press.
- 1992: *Речник књижевних термина*, Београд: Полит.

Шорт 1988: M. Short, Speech presentation, the novel and the press, in: W. Van Peer, ed., *The Taming of the Text*, London: Routledge.

Витерс 1994: C. Vetters, Free Indirect Speech in French, in: Vet, Co and Vetters, Carl, eds. (): *Tense and aspect in discourse*, Berlin: Mouton de Gruyter.

Dejan Karavesović

FREE INDIRECT SPEECH: ENGLISH-SERBIAN PARALLELS

Summary

The paper analyses basic realisations of free indirect speech (FID) in English and Serbian in the examples excerpted from the corpus in English and its translational equivalents in Serbian. Additionally, the paper points out some possible interpretative and translational problems which may occur due to the ambiguity and vagueness which may occur when FID is used. The aim is also to provide a brief account of the overlaps which can be found when using FID in the two languages, and to investigate terminological and methodological issues in relation to these to phenomena.

Прихваћено за штампу јануара 2010.